

ORGANIC REGULATIONS - SOURCES WITH CONSTITUTIONAL CHARACTER OF SEPARATION OF POWERS IN THE STATE. HISTORICAL CONDITIONS AND THE DRAWING UP OF THE ADOPTION THEIR

Roxana Dobrițoiu, Assist. Prof., PhD, "Constantin Brâncuși" University of Țirgu-Jiu

Abstract: *Organic Regulations of Wallachia and Moldavia are counted chronological terminal of a new era. Organic Regulations (introduced in the years 1831/1832) have confident institutions similar to those of a parliamentary regime, and it inaugurated modern system of representation and for the application of the principle of the separation of powers. These regulations, which had a very similar content, are the first law explicit written constitutional nature that introduces into the two Romanian Principalities modern representative meetings, selected on the basis of censitar suffrage. Also, Organic Regulations established for the first time in our explicitly separation of powers in the state.*

Historians writings principle jurists and separation of powers in the state has not established a theme preferred, but only reference complex processes in the analysis of the last two centuries of Romanian society in mounting queen modernity, from the point of view-based interpretive general development of democratic state structures.

Principle of division of powers in the state have been required several decades until, in projects imperfect has become principle undercurrent of the organization of modern state. Once imposed in history, he became up in our days, the security maintaining democracy, after acquiring and exercising power through popular elections.

Keywords: *separation of powers, Organic Regulations, meeting representative, historic conditions.*

Regulamentele Organice din Țara Românească și Moldova au fost un model caracteristic de identitate legislativă, deoarece au stabilit, în cele două țări românești, aceeași organizare statală. Această lege fundamentală a înnoit unele instituții ale Principatelor Române. Regulamentele Organice au organizat pe baze moderne serviciile publice și au dat naștere altora, au stabilit componența și competența lor, au alcătuit un corp de funcționari permanenți, au înființat miliția națională, au modernizat sistemul financiar, au abolit cumpărarea funcțiilor, au alcătuit o Adunare legislativă, au prevăzut alegerea domnului pe viață. Au fost primele legi fundamentale de organizare a Țărilor Române¹, care au stabilit o organizare de stat clădită formal, pe principiul separațiilor puterilor, stabilind legăturile existente între ele.

A.D. Xenopol susținea că dispozițiile cuprinse în cele două Regulamente Organice, referitoare la măsurile administrative sunt într-adevăr utile². Astfel, Regulamentul Organic „introduce reguli fixe și statornice în locul chibzuirii momentane și a bunului plac, restrânge arbitrariul, înlocuindu-l cu norme diriguitoare, introduce răspunderea legală în locul iresponsabilității, pune pentru prima oară în societatea românească, ideea interesului public ca

¹ *** *Istoria dreptului românesc*, vol. II, p. I, București, Editura Academiei Române, 1984, p. 126.

² A.D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, ediția a III-a, 11, București, 1930, p. 100.

ceva superior celui individual... era substituirea vieții legale celei arbitrare de până atunci; ideea statului se naște pentru prima oară la români în concepția ei modernă, ca viața a unui tot, întocmit pe norme obștești, adică pe legi”³. Deși A. D. Xenopol a apreciat însemnătatea acestor așezăminte constituționale, N. Iorga a evidențiat nepotrivirea dintre modernitatea instituțiilor și a organizării și neputința ca acestea să fie puse în practică: „Regulamentul a instalat o administrație destul de complicată ca să permită toate abuzurile administrației de sistem ruso-francez (...) adunări reprezentative, cu largi atribuții, dar fără inițiativa legilor, supraveghind de aproape pe un domn cu drept de veto, dar la dispoziția consulatului rus...totul cu consultarea formală a unei puteri suzerană rămasă în umbră, ca o formă goală și un element de trecut”⁴.

Condițiile istorice în care au fost adoptate Regulamentele Organice

Congresul de la Viena din 1815, care încheia epopeea napoleoniană a inaugurat o epocă cu o deschidere politică mai largă, care a impus, pe plan general o nouă cântărire a alternativelor politice, a implicațiilor și a consecințelor actelor politice.

Restaurația vechilor regimuri, pe de o parte, și mișcările revoluționare generate în spiritul veacului ce a urmat, pe de altă parte, au cuprins și mobilizat popoarele Europei spre întocmirea politică națională.

Marile imperii, în structurile lor medievale conservate și după 1815 au trebuit (după prăbușirea restaurației în Franța la 1830, victoria revoluției grecești și a celei belgiene) să accepte oarecare reforme pentru popoarele pornite pe calea revoluțiilor să-și câștige libertățile naționale și sociale.

În acest context general, după revoluția de la Atlantic până la Urali din anii 20 ai secolului al XIX-lea s-a înregistrat o deplasare accentuată a balanței în favoarea puterilor conservatoare, ușurată și de contradicțiile existente între cele două puteri liberale (Franța și Anglia). Pozițiile politice ale Rusiei s-au întărit considerabil, drept urmare a împărțirii sferelor de influență, după separarea problemei grecești de cea a românilor (1825), prin Convenția de la Akkerman (1826) și, apoi, prin Tratatul de la Adrianopol (1829), instituindu-și protectoratul oficial asupra celor două Principate, Rusia, îngrădind suzeranitatea Porții. Influența politică a Rusiei sporește ca urmare a tratatului de la Unkiar Iskelessi (1833) și a convenției strâmtorilor (1841). Sprijinul acordat Austriei pentru a-și menține pozițiile în Confederația germană, toate au făcut din Rusia principala forță a contrarevoluției și a reacțiunii europene. În asemenea condiții, controlul asupra celor două Principate rămâne efectiv, provinciile românești devenind veritabile gubernii ale Rusiei. Prin Regulamentul Organic, statul țarist și-a consacrat influența politică. Numirea primilor domni regulamentari,

³*Ibidem*, p. 110.

⁴ N. Iorga, *Istoria românilor*, VIII, *Revoluționarii*, București, 1938, p.342

prin eludarea dispozițiilor legiirii și maniera în care a fost inclus articolul adițional au probat rolul preponderent deținut de Rusia în cele două Principate⁵.

În această perioadă, Țara Românească era redusă cam la $\frac{3}{4}$ din teritoriul său, prin stăpânirea de către turci a Dobrogei și a câtorva porturi la Dunăre (Turnu, Giurgiu, Brăila), iar Moldova mai cuprindea doar vreo $\frac{2}{5}$ din vechiul său patrimoniu, din moment ce Bucovina era sub austrieci, iar Basarabia sub ruși⁶.

Redactarea Regulamentelor Organice

La 25 septembrie/7 octombrie 1826 s-au întrunit la Akkerman reprezentanții diplomați ai Porții și ai Rusiei care au luat în discuție unele prevederi care nu fuseseră suficient de clar expuse în tratatul de la București încheiat în anul 1812. Rezultatele tratativelor au fost consemnate într-o convenție „explicativă tratatului de la București”⁷.

Prin articolul III al Convenției Poarta se angaja „în mod solemn” să respecte „tratatele și actele relative la privilegiile de care se bucură Moldova și Țara Românească și care fuseseră confirmate prin articolul 5 al tratatului de la București”. Totodată, se obliga ca în timp de șase luni de la ratificarea Convenției să reînnoiască hațișeriful din 1802. S-a încheiat și un act separat relativ la Principatele Moldovei și Valahiei.

Actul separat al Convenției de la Akkerman privitor la Principate prevedea alegerea domnilor de către Divan dintre boierii pământeni, pe durată de 7 ani; scutirea de tribut pe doi ani; libertatea comerțului, condiționată doar de asigurarea aprovizionării cu grâne a Imperiului Otoman; dreptul boierilor refugiați în 1821 de a intra în țară garantându-le toate drepturile și bunurile; obligația domnitorilor de a se ocupa “fără cea mai mică întârziere”, împreună cu Divanurile, cu luarea măsurilor “trebuitoare pentru a îmbunătăți starea Principatelor”, măsuri ce urmau a “forma obiectul unui regulament obștesc”⁸. Convenția de la Akkerman a prilejuit marilor boieri ocazia de a prelua acțiunile concrete de punere în aplicare a reformelor care

⁵ Gheorghe Platon, *Revoluțiile române de la 1821 și 1848 și problema independenței naționale. Context național și internațional*, în *România în istoria universală* (coordonatori I. Agrigoroaiei, Gheorghe Buzatu, V. Cistian), Iași, Universitatea „Al. I. Cuza”, 1986, p. 244; Ioan Aurel Pop, *România și România. O scurtă istorie*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1998, p. 109; Gheorghe Platon, *Regulamentul Organic: operă de progres sau instrument de opresiune socială și națională?*, în Gheorghe Platon, *De la constituirea națiunii la Marea Unire. Studii de istorie modernă*, vol. III, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2000, p. 36; Idem, *Regulamentul Organic: operă de progres sau instrument de opresiune socială și națională?*, în *Timpul istoriei, II Memorie și patrimoniu. Profesorului Dinu C. Giurescu*, București, 1998, p. 138; Dinică Ciobotea, Vladimir Osiac, *Politica Imperiului țarist la Dunărea de Jos (1711-1878). Cu privire generală la zona Olteniei*, Craiova, Editura Aius, 2008, p. 57 și urm.

⁶ Ioan Aurel Pop, *op. cit.*, p. 109.

⁷ D. Sturdza, C. Colescu-Vartic, *Acte și documente privitoare la Renașterea României*, I, București, 1900, p. 310.

⁸ Ioan Aurel Pop, *op. cit.*, p. 109; Cristian Ionescu, *Regimul politic în România*, București, Editura All Back, 2002, p. 9; Dumitru Cojocaru, *Legislație și reformă în timpul domniei lui Barbu Dimitrie Știrbei*, Craiova, Editura Aius, 2009, p. 31-32.

urmau să îndrepte “gravele atingeri aduse ordinii și feluritelor ramuri ale ocârmuirii interne”⁹. Între 24 mai și 30 iulie, marii boieri s-au întrunit de șapte ori într-o „Adunare Obștească” pentru dezbaterile modalităților concrete de punere în practică a prevederilor Convenției. Comisia de boieri din Țara Românească, numită de domnitorul Grigorie Ghica în 1827, a dezbătut câteva probleme fiscale și administrative care erau prioritare din perspectiva boierilor: diminuarea dărilor contribuabililor în limitele sumelor „iertate” de Poartă în baza Convenției de la Akkerman; alcătuirea unui nou sistem de impunere numai după întocmirea unei catagrafii a tuturor locuitorilor țării; reconfirmarea principiului salarizării slujbașilor și fixarea fondului de salarii; îndatorarea statului de a plăti pensii văduvelor slujbașilor, lefuri sau pensii boierilor și beizadelor mai des „întrebuițați” în slujba țării. Diferența dintre prevederile Convenției, care s-au dovedit că au avut consecințe și influențe puternice pentru situația internă din Principate, și hotărârile Comisiei, care concordau cu cererile din proiectele de reforme, era așa de mare încât în octombrie 1827, printr-un firman al Porții, boierilor munteni li s-a interzis să se mai ocupe de organizarea internă¹⁰: „fiindcă nici Poarta nici boierii nu înțelegeau să contribuie de bună voie la realizarea unei reforme, căruia aceștia îi atribuiau scopul de a le îngădi drepturile și privilegiile, iar Poarta pe acelea de a le mări prestigiul și influența Rusiei”¹¹. De altfel, frământările politice interne pe tema reformelor au fost întrerupte vremelnic de războiul ruso-turc din 1828-1829, când Principatele au fost ocupate de oștile rusești și s-a încheiat cu pacea de la Adrianopol. În articolul V al acestui tratat de pace se prevedea că Principatele Române, ca urmare a capitulațiilor, erau plasate sub suzeranitatea Porții, Rusia garantând prosperitatea lor, păstrându-și astfel toate privilegiile și imunitățile cuprinse în tratatele încheiate între cele două imperii. Ca atare, Principatele se bucurau de libera exercitare a cultului și de o deplină libertate a comerțului. Clauzele adiționale la stipulațiile precedente, necesare exercitării drepturilor, erau consemnate în actul separat.

În *Actul osăbit pentru Prințipurile Moldova și Țara Românească*, cele două mari puteri, Rusia și Imperiul Otoman, confirmau stipulațiile actului separat la Convenția de la Akkerman din 1826 referitor la alegerea domnilor. Astfel, pentru a da administrației Principatelor un caracter de stabilitate, s-a convenit ca durata domniei să nu fie limitată la 7 ani, ci pe viață, cu excepția cazurilor de abdicare sau substituție. Domnitorii erau investiți cu prerogativele de a reglementa în mod liber toate afacerile interne ale Principatelor, după consultarea divanurilor. Rușii, în timpul cât vor ocupa Principatele după războiul ruso-turc din 1828-1829, vor impune aici un fel de nouă Constituție, care se va numi Regulamentul Organic.

Instrucțiunile în acord cu care au fost elaborate Regulamentele generale pentru reorganizarea Principatelor, prevăzute încă de Convenția de la Akkerman, au fost pregătite de consilierul Minciaky și de Alexandru Sturdza și redactate la Sankt Petersburg, la sfârșitul anului 1828 și începutul anului următor. Aceste Instrucțiuni aveau drept temelie, potrivit

⁹ D. Sturdza, C. Colescu-Vartic, *Acte și documente privitoare la Renașterea României*, I, p. 310.

¹⁰ N. Isar, *Istoria modernă a românilor*, I, 1774-1848, București, Editura Fundației România de Măine, 2001, p. 95; Dumitru Cojocaru, *Legislație și reformă...*, p. 32.

¹¹ Andrei Oțetea, *Geneza Regulamentului Organic*, în „Studii și articole de istorie”, vol. II, 1957, p. 387.

istoricului Nicolae Isar, numeroasele memorii și proiecte adresate Rusiei de către boierii români în perioada care a urmat Revoluției din 1821, rapoartele consulilor ruși de la București și Iași, raportul lui Dașcov¹². Comisiile de redactare au sintetizat acest material, căruia i-au adăugat observațiile proprii și cele extrase din materialul informativ cules în primii trei ani ai ocupației ruse, referitor la întregul complex al vieții interne a societății românești¹³. Instrucțiunile aveau în vedere numărul deputaților și componența celor două adunări (extraordinară pentru alegerea domnului și cea „obișnuită”), modalitățile privitoare la alegerea domnului și competențele¹⁴. Astfel, se prevedea ca alegerea domnului să fie făcută de o adunare extraordinară, calificată să exprime voința națiunii. În compunerea ei trebuiau să intre, pe lângă membrii clerului înalt și marii boieri, deputații județelor, orașelor și breslelor¹⁵. De asemenea, documentele cuprindeau restricții potrivit cărora nici o modificare de ordin financiar nu putea fi făcută fără avizul celor două puteri tutelare (rusă și otomană), precum nu puteau fi introduse nici dispoziții împotriva tratatelor și hațișerifurilor anterioare, care ar putea leza interesele celor două Curți. În egală măsură, erau incluse în document, indicații cu privire la impozite, la categoriile de oameni scutiți în virtutea privilegiilor feudale, la obligațiile ce reveneau bisericii, la înființarea unor instanțe judecătorești, la discuțiile ce urmau a fi efectuate între categoriile nobiliare și „cinurile” funcționărești.

În anul 1829, generalul P. F. Jeltuhin „președinte deplin împuternicit” al celor două divanuri, a primit Instrucțiunile. La 5/17 iunie 1829, rușii prin generalul Jeltuhin au instituit comisii la București și Iași pentru alcătuirea unor Regulamente Organice preconizate în actul adițional al Convenției de la Akkerman¹⁶. Comisia de boieri din Țara Românească era alcătuită din banul Grigore Băleanu, vornicul Gheorghe Filipescu (numit de ocupanți), logofătul Ștefan Bălăceanu, hatmanul Alexandru Vilara (aleși de Adunarea boierilor) și vornicul Barbu Știrbei în calitate de secretar. Comisia de boieri a Moldovei cuprindea pe vistierul Costache Pășcanu, vornicul Mihail Sturdza (numiți de ruși), vornicul Costache Conachi, vistiernicul Iordache Catargi (aleși de Adunare) și aga George Asachi ca secretar. Ambele comisii au lucrat la București, între 4 iulie 1829 și 30 martie 1830, când s-a scris textul definitiv al proiectului, în sala Adunărilor comitetului, sub prezidenția consilierului rus Minciaki, supravegheate de comitele Pavel Kiseleff. Se remarcă prezența celor doi secretari de comisie dat fiind faptul că, așa cum se petrec lucrările în orice asemenea forme de lucru, aceștia erau principalii realizatori și redactori ai textelor propuse și acceptate de ceilalți membri. Alegerea în această calitate a lui Barbu Știrbei este relevantă pentru bunele sale raporturi de conlucrare cu Pahlen, Jeltuhin și Kiseleff, dinspre ale căror interese politice de influență asupra Orientului, el devenea un pion important. Pe de altă parte, stabilitatea socio-

¹² Nicolae Isar, *Istoria modernă a românilor 1774/1784-1918*, București, Editura Universitară, 2006, p. 82.

¹³ *Istoria Românilor*, vol. VII, tom I, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 83.

¹⁴ *Ibidem*, p. 83-84.

¹⁵ Andrei Oțetea, *Istoria poporului român*, București, 1970, p. 391.

¹⁶ A. D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, vol. VI, Iași, 1893, p. 97; Dan Berindei, *Diplomația românească modernă. De la începuturi la proclamarea independenței de stat (1821-1877)*, București, Editura Albatros, 1995, p. 43; Ion Bulei, *Scurtă istorie a românilor*, București, Editura Meronia, 1996, p. 67; Costin Murgescu, *Mersul ideilor economice la români. Epoca modernă*, vol. II *Profiluri de epocă. Mersul ideilor agrare. Mersul ideii naționale*, București, Editura Enciclopedică, 1990, p. 16.

politică a Principatelor dorită de ruși ca o „chestiune necesară” în vecinătatea imperiului lor se suprapunea imperativelor epocii de emancipare a Principatelor în evoluția lor de la medieval la modernitate. Barbu Știrbei devenea, prin statutul său socio-juridic și prin pregătirea lui occidentală, personalitatea capabilă de a îmbina aceste proiecte interne și externe. De aceea, juristul de formație franceză a contribuit substanțial în redactarea Regulamentului Organic al Țării Românești.

În timpul elaborării Regulamentelor Organice au apărut idei noi cu privire la organizarea Principatelor Române. Astfel, în memoriul trimis guvernului rus la 27 iulie 1830 Mihail Sturdza se pronunța pentru numirea domnului direct de către Curtea imperială și nu pentru alegerea lui de către Adunarea Obștească¹⁷. Iordache Catargiu a propus unirea celor două Principate sub un principe străin și cu garanția puterilor europene¹⁸. Nici una din cele propuneri nu a fost acceptată.

Proiectele de regulamente au fost duse la Petersburg de către Minciaki, căruia i s-au alăturat vornicul Mihail Sturdza, logofătul Alexandru Villara și aga Gheorghe Asachi. Aici au fost examinate de o comisie alcătuită din B. D. Daschkoff, C. Catacazi, Mihail Sturdza și Alexandru Villara¹⁹. După aprobarea Regulamentelor la Petersburg (27 noiembrie 1830), acestea au fost votate de Adunările Obștești Extraordinare din fiecare principat, cu unele modificări.

Adunarea Obștească Extraordinară din Țara Românească, într-o compunere de 56 de membri (trei episcopi, 30 de boieri „mădulare” ale divanurilor săvârșitor, judecătoresc și domnesc, precum și opt supleanți ai lor, 3 egumeni, 10 deputați²⁰) președinția lui Kiseleff și vicepreședinția lui Minciaki, a început lucrările de revizie ale textului proiect la 10 martie 1831 și le-a încheiat la 29 aprilie 1831. În timpul acestor lucrări au avut loc numeroase proteste. Astfel, încă de la citirea primului articol, care prevedea că mitropolitul este președintele Adunării, Ioan Văcărescu a protestat contra președinției lui M. L. Minciaky, consulul rus, cerând rechemarea mitropolitului Grigorie, care fusese exilat la Kiev. Imediat, el a fost arestat și închis. A doua zi, mai mulți deputați precum Barbu Văcărescu, Constantin Bălăceanu, Constantin Crețulescu au refuzat să ia parte la lucrări motivând că sunt bolnavi și bătrâni. Autoritățile temându-se să nu cumva aceștia să pună la cale un complot i-au supravegheat atent²¹. În ciuda acestor opoziții, acest Regulament Organic a intrat în vigoare la 1 iulie 1831²². Alcătuit cu grabă și promptitudine potrivit art. 5 din Tratatul de la Adrianopol din 1829, Regulamentul a avut 444 de articole grupate în nouă capitole despre: I Alegerea domnitorului; II Obicinuita obștească Adunare; III Finanțe; IV Sfatul administrativ; V

¹⁷Anastasiu Iordache, *Principatele Române în epoca modernă*, vol. I *Domniile pământene și ocupația rusească 1821-1831*, București, Editura Albatros, 1996, p. 219.

¹⁸*Ibidem*, p. 220.

¹⁹*Ibidem*, p. 221.

²⁰Gheorghe I. Brătianu, *Sfatul domnesc și Adunarea Stărilor în Principatele Române*, București, Editura Enciclopedică, 1995, p. 256.

²¹Anastasiu Iordache, *Principatele Române în epoca modernă*, I, p. 228-229.

²²Andrei Rădulescu, *Centenarul Regulamentului Organic al Țării Românești 1 iulie 1831-1 iulie 1931*, București, 1931, p. 3.

Comerț; VI Carantine; VII „Cătarea judecăților”; VIII Dispozițiile generale; IX Regulamentul ostășesc²³.

Adunarea Obștească Extraordinară din Moldova, într-o compunere de 52 de membri (mitropolitul Veniamin, doi episcopi, 30 de boieri membri ai divanurilor, 3 arhieri, 6 supleanți și 10 deputați ai județelor²⁴) sub președinția lui Kiseleff și vicepreședinția lui Minciaki, a început lucrările de revizie ale textului proiect la 10 martie 1831 și le-a încheiat la 20 octombrie 1831²⁵. La Iași, adoptarea Regulamentului Organic a întâmpinat și el numeroase obstacole²⁶.

Acest Regulament Organic a intrat în vigoare la 1/13 ianuarie 1832²⁷ și avea 435 de articole grupate în capitole despre: I Alegerea domnitorului; II Obicinuita obștească Adunare; III Finanțe; IV Sfatul administrativ; V Comerț; VI Carantine; VII Regulamentul jandarmeriei; VIII Rânduiala judecătorească; IX Dispozițiile generale²⁸.

După adoptare, în conformitate cu prevederile tratatului de la Adrianopol (2/14 septembrie 1829) dar mai ales ale actului separat ce a însoțit acest tratat²⁹ care specifica că Poarta se obliga să aprobe regulamentele administrative pe care: „les assemblées des plus notables habitants du pays” urmau să le întocmească în timpul în care armatele țariste se aflau încă în Principate, au început negocierile între ambasada rusă și Imperiul Otoman pentru confirmarea Regulamentelor Organice (1833). Poarta a confirmat, în principiu, aceste Regulamente, conform cererii Rusiei, prin Convenția de la Petersburg din 17/29 ianuarie 1834.

Concluzii: Regulamentele Organice din Țara Românească și Moldova sunt socotite bornă cronologică a unei epoci noi. Acum, după interpretarea lui Nicolae Bălcescu, statul feudal românesc s-a transformat din faza inițială de „*stat domnesc sau absolut*” în stat „*boieresc sau aristocratic*”, apoi în „*stat fanariot*”, care acoperă „*un veac de apăsare și jefuire, de corupție și degradație, de slăbiciune și apunere a naționalității*”. În prima jumătate a secolului al XIX-lea, odată cu introducerea în cele două Principate a Regulamentelor Organice, statul metamorfozează într-un stat „*ciocoiesc sau birocratic*”, iar sarcina revoluției pașoptiste ar fi aceea de „*a-l face românesc sau democratic*”³⁰.

²³ *Istoria dreptului românesc*, vol II, Partea întâi, București, 1984, p. 84-85, 125-128.

²⁴ Gheorghe Brătianu, *op. cit.*, p. 256.

²⁵ Nicolae Isar, *Istoria modernă a românilor*, I, 1774-1848, București, Editura Fundației România de Măine, 2001, p. 103.

²⁶ Anastasie Iordache, *Principatele Române în epoca modernă*, I, p. 229.

²⁷ Andrei Rădulescu, *Centenarul Regulamentului Organic al Țării Românești 1 iulie 1831-1 iulie 1931*, p. 12.

²⁸ Ioan Brezoianu, *Vechile instituțiuni ale României (1327-1866) cu un Appendice extras din mai mult de o sută chrisobuli, spre împiedirea cronologiei a domnitorilor Țerei Românești, pe secolii XIV, XV și XVI*, București, 1882, p. 168-169.

²⁹ D. Sturdza, C. Colescu-Vartic, *op. cit.*, p. 310; Textul tratatului a apărut și în traducere românească: *Tratat de pace între Măria sa Împăratul tuturor Rusilor și Înălțimea sa Împărat și padișahul otomanilor încheiat la Adrianopol 2 septembrie 1829*, Iași, f.a., 23 p.

³⁰ Apud Grigore Georgiu, *Istoria culturii române moderne*, ediția a II-a, București, Editura Comunicare.ro, 2002, p. 104.

Regulamentele Organice (introduse în anii 1831/1832) au prefigurat totuși instituții asemănătoare cu cele ale unui regim parlamentar, inaugurând sistemul modern de reprezentare și de aplicare a principiului fundamental al separației puterilor. Aceste Regulamente, care aveau un conținut foarte asemănător, sunt *cele dintâi legiferări scrise de natură explicit constituțională* prin care se introduc în cele două Principate Românești *adunări reprezentative moderne*, alese pe bază de sufragiu cenzitar. Totodată, Regulamentele Organice *au consacrat pentru prima oară la noi separația puterilor în stat*, principiului separației puterilor în stat fiindu-i necesare mai multe decenii până când, de la proiecte imperfecte a devenit principiu statornic al organizării de stat moderne.

Bibliografie

- A.D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, ediția a III-a, 11, București, 1930
- N. Iorga, *Istoria românilor*, VIII, *Revoluționarii*, București, 1938
- Gheorghe Platon, *Revoluțiile române de la 1821 și 1848 și problema independenței naționale. Context național și internațional*, în *Românii în istoria universală* (coordonatori I. Agrigoroaiei, Gheorghe Buzatu, V. Cistian), Iași, Universitatea „Al. I. Cuza”, 1986
- Ioan Aurel Pop, *Românii și România. O scurtă istorie*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1998
- Gheorghe Platon, *Regulamentul Organic: operă de progres sau instrument de opresiune socială și națională?*, în Gheorghe Platon, *De la constituirea națiunii la Marea Unire. Studii de istorie modernă*, vol. III, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2000
- Dinică Ciobotea, Vladimir Osiac, *Politica Imperiului țarist la Dunărea de Jos (1711-1878). Cu privire generală la zona Olteniei*, Craiova, Editura Aius, 2008
- D. Sturdza, C. Colescu-Vartic, *Acte și documente privitoare la Renașterea României*, I, București, 1900
- Cristian Ionescu, *Regimul politic în România*, București, Editura All Back, 2002
- Dumitru Cojocaru, *Legislație și reformă în timpul domniei lui Barbu Dimitrie Știrbei*, Craiova, Editura Aius, 2009
- N. Isar, *Istoria modernă a românilor*, I, 1774-1848, București, Editura Fundației România de Măine, 2001
- Andrei Oțetea, *Geneza Regulamentului Organic*, în „Studii și articole de istorie”, vol. II, 1957
- Nicolae Isar, *Istoria modernă a românilor 1774/1784-1918*, București, Editura Universitară, 2006
- Istoria Românilor*, vol. VII, tom I, București, Editura Enciclopedică, 2003
- Andrei Oțetea, *Istoria poporului român*, București, 1970
- D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, vol. VI, Iași, 1893
- Dan Berindei, *Diplomația românească modernă. De la începuturi la proclamarea independenței de stat (1821-1877)*, București, Editura Albatros, 1995
- Ion Bulei, *Scurtă istorie a românilor*, București, Editura Meronia, 1996
- Costin Murgescu, *Mersul ideilor economice la români. Epoca modernă*, vol. II *Profiluri de epocă. Mersul ideilor agrare. Mersul ideii naționale*, București, Editura Enciclopedică, 1990
- Anastasia Iordache, *Principatele Române în epoca modernă*, vol. I *Domniile pământene și ocupația rusească 1821-1831*, București, Editura Albatros, 1996
- Gheorghe I. Brătianu, *Sfatul domnesc și Adunarea Stărilor în Principatele Române*, București, Editura Enciclopedică, 1995

Andrei Rădulescu, *Centenarul Regulamentului Organic al Țării Românești 1 iulie 1831-1 iulie 1931*, București, 1931

Istoria dreptului românesc, vol II, Partea întâi, București, 1984

Nicolae Isar, *Istoria modernă a românilor*, I, 1774-1848, București, Editura Fundației România de Mâine, 2001

Ioan Brezoianu, *Vechile instituțiuni ale României (1327-1866) cu un Appendice estras din mai mult de o sută chrisobuli, spre limpedirea chronologiei a domnitorilor Țerei Românesci, pe secolii XIV, XV și XVI*, București, 1882